

Hoshana Raba

In honor of Rabbi Morris Mizrahi

By his students

Our Sages enacted that one who has experienced an event in which there was some danger involved must thank Hashem for the goodness which He has bestowed upon him in front of ten men, as we shall soon explain.

- Can one say Birkat Ha'gomel at night?
- Are ladies obligated in Ha'gomel?
- Is a child under bar mitzvah supposed to say Ha'gomel?
- Does Ha'gomel have an expiration?
- How soon after escaping the dangerous situation must one recite Birkat Ha'gomel?
- Akedat Yitzchak: was Yitzchak obligated to say Hagomel afterwards?
- Question: If one was sick with the Coronavirus but was not in any life-threatening danger and the illness merely caused one to be bedridden, must one recite the "Ha'Gomel" blessing?
- Question: If one becomes because of one's own negligence to the extent that one becomes bedridden, must this individual recite the "Ha'Gomel" blessing upon recovering?

אמר רב יהודה אמר רב ארבעה צריכין להודות יורדי הים הולכי מדברות ומי שהיה חולה ונתרפא ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא

Rav Yehuda said that Rav said: Four must offer thanks to God with a thanks-offering and a special blessing. They are: Seafarers, those who walk in the desert, and one who was ill and recovered, and one who was incarcerated in prison and went out. All of these appear in the verses of a psalm (Psalms 107).

מאי מברך אמר רב יהודה ברוך גומל חסדים טובים אביי אמר וצריך לאודויי קמי עשרה דכתיב וירוממוהו בקהל עם וגוי' מר זוטרא אמר ותרין מינייהו רבנן שנאמר ובמושב זקנים יהללוהו

The Gemara asks: What blessing does he recite? Rav Yehuda said: Blessed is...Who bestows acts of loving-kindness. Abaye said: And he must offer thanks before ten people, as it is written in the same chapter: "Let them exalt Him also in the congregation of the people and praise Him in the assembly of the elders" (Psalms 107:32), and congregation indicates a group of at least ten. Mar Zutra said: Two of them must be Sages, as it is stated there: "And praise Him in the assembly of elders." These elders are the Sages, and the use of the plural indicates a minimum of two.

Maran Bet Yosef:

וכתב מרן בבית יוסף (סי' ריט), שפירוש הברכה כך הוא: הגומל לחייבים טובות, כלומר, אף לאותם שהם חייבים, דהיינו שהם רשעים, (שכן תרגום רשע בארמית הוא חייב, בבראשית יח), עם כל זה, גומל להם טובות, וגם אני כאחד מהם, שאף על פי שאיני הגון גמלני כל טוב.

Maran Ha'Bet Yosef (Chapter 219) writes that the meaning of this blessing is as follows: "*Ha'Gomel Le'chayavim Tovot*", meaning that even to people who are guilty, i.e. wicked people (as "*Chayav*" is the Aramaic translation of "wicked one," see Bereshit 18), Hashem still bestows goodness upon them, and I am like one of them in that although I am not deserving of it, He has bestowed only goodness upon me.

וצריך לברך ברכת הגומל בפני עשרה אנשים מישראל, ושניים מהם, צריך שיהיו תלמידי חכמים, שנאמר, וירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו, ואין "קהל" בפחות מעשרה (כמו שאמרו בפסחים סד.), ומיעוט "זקנים" שהם התלמידי חכמים, שניים. ואם אין שם תלמידי חכמים, לא ימנע מלברך משום כן, שאין זה לעיכובא (כלומר, אין דין זה, שיהיו שם תלמידי חכמים, מעכב את הברכה), אבל העשרה הם לעיכובא, שאם אין שם עשרה, לדעת מרן השלחן ערוך שקבלנו הוראותיו, לא יברך. וטוב שיברך בלי שם ומלכות. (כלומר, יאמר, "ברוך הגומל לחייבים טובות שגמלני כל טוב").

ומנהג טוב לומר קודם הברכה "אודה ה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה, יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם", ואחר הברכה השומעין עונים "אמן" ומוסיפים, "צור אשר גמלך כל טוב הוא יגמלך כל טוב לעד נצח סלה".

One must recite this blessing in front of ten Jewish men, two of whom must be Torah scholars, as the verse states, "And they shall raise Him within the congregation and within a seating of elders shall they praise Him", and "congregation" can be no less than ten people (as the Gemara states in Pesachim 64a); "elders" refers to Torah scholars and can mean no less than two. If there are no Torah scholars present, this should not impede one from reciting this blessing, for it is not compulsory; however, reciting this blessing in front of ten men is compulsory. Thus, if ten men are not present, according to Maran Ha'Shulchan Aruch whose rulings we have accepted, one should not recite this blessing. It is proper though for one to recite this blessing without mentioning Hashem's name (i.e. Baruch Ha'Gomel Le'chayavim Tovot She'gemalani Kol Tuv).

It is a proper custom to recite the verses of "Odeh Hashem Bechol Levav Besod Yesharim Ve'edah" and "Yodu La'Shem Chasdo Venifle'otav Livnei Adam" before reciting this blessing. Upon concluding the blessing, the listeners should respond, "Amen" and then add, "Ha'el She'gemalach Kol Tuv Hu Yigmolcha Kol Tuv Selah."

Minor:

חזון עובדיה- אין האב מברך ברכת הגומל על בנו שחלה ונתרפא

משנה ברורה- קטן אינו מחויב להודות וגם מהר"ם מינץ כ' אין לברך משום שנוסח הברכה הגומל לחייבים טובות וקטן אינו בר עונשין דאין בית דין של מעלה מענשין

בן איש חי- קטן שהגיע לחינוך צריך לברך

There are opinions that say a minor should not say Birkat Ha'gomel. However, the Ben Ish Hai/Hacham Ovadia say a minor can say Birkat Ha'gomel.

Requirements:

1. The authorities debate the question of whether one must repeat the Beracha if he recited it when ten people were not present. The Shulhan Aruch applies to this case the famous rule of "Safek Berachot Le'hakel," which means that one should not recite a Beracha in situations of uncertainty. One who mistakenly recited Birkat Ha'gamel while not in the presence of ten people therefore should not repeat the Beracha in the presence of ten people. Preferably, if he finds somebody who will be reciting the Beracha in the presence of ten people, then he should listen to the Beracha and have the person reciting the Beracha have in mind to fulfill his obligation, as well. Alternatively, he can repeat the Beracha in the presence of ten people but omit the phrase, "Hashem Elokenu Melech Ha'olam."
2. In any event, when possible, one should arrange to recite Birkat Ha'gamel in front of a group that includes at least two Torah scholars. However, one should not delay Birkat Ha'gamel for this purpose. If a person is in the synagogue with a Minyan but no Torah scholars are present, he should recite Birkat Ha'gamel despite the absence of Torah scholars, rather than delay the recitation to another day.
3. One should recite Birkat Ha'gamel while standing, and the people listening should preferably be seated. The verse (Tehilim 107:32) speaks of praising God for one's salvation "Be'moshav Zekenim," which literally means, "among the sitting elders," implying that the people in whose presence one recites the Beracha should be sitting.
4. The custom is to say the beracha after the reading of the Torah.
5. After the individual recites Birkat Ha'gamel, the people listening answer "Amen" and then respond, "Mi She'gemalach Kol Tub Hu Yigmulcha Kol Tub Sela." This means, "He who has granted you all kindness shall [continue to] grant you all kindness." The Ben Ish Hai (Rabbi Yosef Haim of Baghdad, 1833-1909) writes that after the congregation answers with this response, the individual should then say, "Amen Ken Yehi Rason," expressing his wish that their prayer for him shall be fulfilled.

רמב"ם - הלכות ברכות - פ"י

ח ארבעה צריכין להודות. חולה שנתרפא, וחבוש שיצא מבית האסורים, ויורדי הים כשיעלו, והולכי דרכים כשיגיעו ליישוב.

כללי כי ארבעה חייבים בברכת הגומל, ואלו הם: יורדי הים כשיעלו ממנו, והולכי מדברות כשיגיעו ליישוב, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא. וסימן לדבר (לזכרון אלו הארבעה), וכל החי"ם ידוך סלה. ראשי תיבות, ח'בוש, י'ם, י'סורין, מ'דבר. וחבוש הוא החבוש בבית האסורים ויצא משם, ים אלו יורדי הים באניות ששבו, יסורין הם הייסורים שבאו על החולה שנתרפא, ומדבר אלו הולכי המדברות שבאו אל עיר מושב.

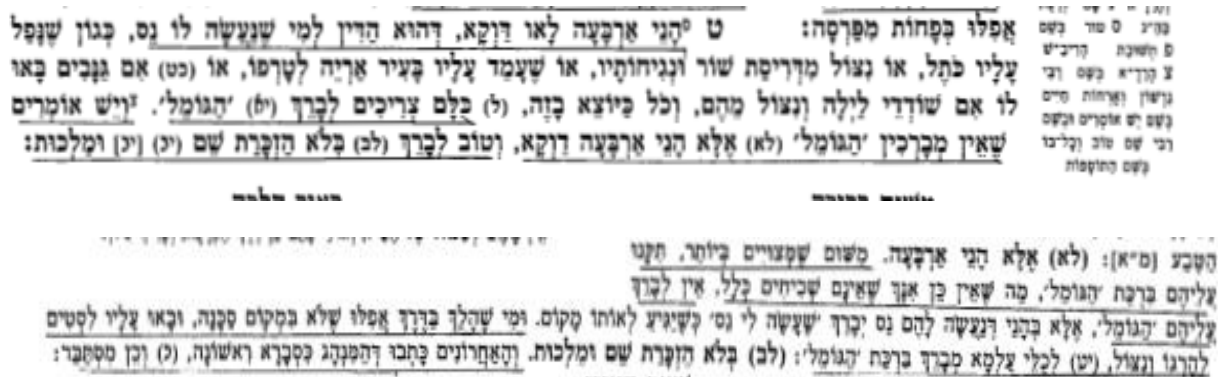
Four categories of people to recite the "Ha'Gomel" blessing: Those travelling by sea upon docking safely, those travelling through the desert upon reaching an inhabited settlement, a sick person who has recovered, and a prisoner upon being released.

A way to remember this is through the verse וכל החי"ם ידוך סלה which is an acronym for *CH'avush*, *Y'am*, *Y'isurim*, *M'idbar*. *Chavush* refers to a person released from incarceration, *Yam* refers to sea travellers who have docked safely, *Yisurim* refers to the suffering endured by an ill person who was healed, and *Midbar* refers to one travelling through the desert who has reached an inhabited settlement.

ביאור הלכה- פשוט דלכולי עלמא בין בים בין במדבר חייב לברך אפילו לא קרה לו שום סכנה כיון שעלול לו לקרות מקרים כאלה צריך להודות

The requirement to say Ha'gomel while going through desert or sea is even if no danger occurred.

Does a person recite this Beracha if he survives other dangerous situations? For example, should a person recite Birkat Ha'gomel after surviving a near-fatal automobile accident, or if he was in or near a building that collapsed, and survived?

The Rivash (Rabbi Yishak Ben Sheshet of Algiers, 1326-1408) wrote that one indeed recites Birkat Ha'gomel in such a case, as no difference is drawn between different situations of danger. The Sages required reciting the Beracha after desert travel, for example, because of the life-threatening dangers that lurk in the desert – thieves, wild animals and the like. There is no difference, the Rivash asserts, between surviving the presence of wild animals in a desert and surviving an attack by an ox in the city. Whenever a person survives a situation of danger, he must recite Birkat Hagomel.

However, the Orhot Haim (anonymous Halachic work from the 13th century), cited in the Bet Yosef, disagrees. According to this view, the Sages specified the four situations mentioned above to the exclusion of other instances of danger, and thus one recites Birkat Ha'gomel only upon being saved from one of the four situations mentioned.

The Shulchan Aruch codifies the position of the Rivash, requiring the recitation of Birkat Ha'gomel upon emerging from any situation of danger, but then cites the view of the Orhot Haim as the dissenting position ("Veyesh Omerim..."). At first glance, we would apply here the famous rule of "Setam Vayesh Halacha Kistam" – meaning, that when the Shulchan Aruch cites one view plainly, and then a second view as the "Yesh Omerim," Halacha follows the first view cited. In this instance, however, the Shulchan Aruch explicitly writes that in these cases one should recite Birkat Ha'gomel without "Shem U'malchut," meaning, without the phrase, "Elokenu Melech Ha'olam." In deference to the ruling of the Orhot Haim, the Shulchan Aruch maintains that one should not recite the complete text of Birkat Ha'gomel unless he was saved from one of the four situations specified by the Sages. In all other instances where one emerged safely from danger, he should recite Birkat Ha'gomel without "Shem U'malchut." This is, indeed, the final Halacha.

One might wonder why Halacha would distinguish between different situations of danger. Why would a person recite a Beracha only in the four specific situations of desert travel, recovery from illness, release from captivity and a sea journey, but not in other situations? Shouldn't one thank God whenever he is rescued from danger?

The Ben Ish Hai (Rabbi Yosef Haim of Baghdad, 1833-1909) suggested that in these four situations, there is a natural tendency to attribute one's safe emergence to human efforts. An ill patient, for instance, is likely to give credit for his recovery to the physicians or medications. A person who successfully journeyed at sea will naturally acknowledge the skill and efforts of the crew, and a captive who earns his freedom will generally thank the political figures or other prominent people who secured his release. In these situations, therefore, the Sages ordained that one should recite a Beracha to acknowledge the Almighty's role in rescuing him from harm. In other situations, however, such as an automobile collision or building collapse, God's involvement in the individual's rescue is more obvious and evident, and therefore Birkat Ha'gomelis not required.

Summary: A person must recite Birkat Ha'gomel upon emerging safely from one of the following four situations of danger: illness, captivity, desert travel, or sea travel. A person who emerges from any other life-threatening situations recites the Beracha without the phrase "Elokenu Melech Ha'olam."

Akedat Yitzchak: was Yitzchak obligated to say Hagomel afterwards?

האם יצחק אבינו בירך הגומל אחרי עקדתו?

וכבר נחלקו בנדון קרוב לזה, גדולי הדור לפני למעלה ממאתיים שנה, כי הגאון מרן החיד"א הביא תשובה מאביו הגאון רבי יצחק זרחיה אזולאי ז"ל, בענין יצחק אבינו שניצול מהעקידה, האם נתחייב בברכת הגומל, כיון שהגיע לסכנה וניצול ממנה, וכן הכהן הגדול שהיה נכנס ביום הכפורים לקודש הקדשים, במקום אש להבת שלהבת, האם יברך הגומל בצאתו בשלום מן הקודש. והשיב, כי מעולם לא תיקנו חכמים לברך הגומל אלא דוקא על צרה הבאה לאדם בעל כרחו ושלא מדעתו, ונעשה לו נס, שאז חייב לברך, כאותם ארבעה שצריכים להודות, חבוש ים יסורין מדבר, שסימנם: וכל החיים יודוך סלה. שיורדי הים בעל כרחם צריכים לעבור בו לצורך פרנסתם וכיוצא בזה, וכן הולכי מדברות בעל כרחם הם צריכים ללכת במדבר הגדול. מה שאין כן אדם העושה דבר מרצונו ומכניס עצמו לסכנה, אין צריך לברך, ועקדת יצחק שהיתה בציווי ומאמר השם יתברך, אף שהקדוש ברוך הוא עשה לו נס, אין צריך לברך, וכן הכהן הגדול כיון שנכנס על פי מצות ה' שיכנס לפני ולפנים, כי כן יסד המלך מלכו של עולם לצורך מחילת עונות בית ישראל, לא נתחייב בברכת הגומל.

והגאון רבי אליעזר נחום השיב על דברי רבי יצחק זרחיה אזולאי, וכתב שלדעתו פשוט שהכהן הגדול היה מברך הגומל בצאתו בשלום מן הקודש, כיון שניצול ממקום סכנה, אף על פי שעשה כן מדעתו. ואם כן לכאורה נראה שאף נדון שאלתינו תלוי קצת במחלוקת הפוסקים הללו. שלדעת רבי יצחק זרחיה אזולאי, מי שגרם לעצמו את החולי, אינו רשאי לברך הגומל, ואילו לדעת רבי אליעזר נחום, עליו לברך הגומל.

The leading Torah scholars of the generation approximately 200 years ago have already disagreed about a similar topic, for Maran Ha'Chida quotes a response from his father, Hagaon Harav Yitzchak Zerachya Azoulai zt"l, who was asked if when Yitzchak Avinu was saved from the Akeda (binding), did he recite the "Ha'Gomel" blessing upon being saved from a dangerous situation? Similarly, regarding the Kohen Gadol (high priest) who would enter the Holy of Holies on Yom Kippur which was a place of fire and flame, would he recite the "Ha'Gomel" blessing upon leaving there alive? He answered that the Sages only established reciting the "Ha'Gomel" blessing for a hardship that befalls a person against his will and without his knowledge; if after this a miracle occurs and he is saved from this situation, he must recite the "Ha'Gomel" blessing.

This is the case with the four categories of people who must give thanks: Chavush (an incarcerated person), Yam (a sea traveller), Yisurim (a sick person), Midbar (a person travelling through the desert) which are hinted to in the verse סלה יודוך החי"ם וכל. This is because sea and desert travellers are so-to-speak "forced" to travel through these treacherous places in order to earn a living and the like. However, one who knowingly places himself in the face of apparent danger need not recite this blessing. Therefore, Yitzchak Avinu did not need to recite the "Ha'Gomel" blessing upon emerging safely from the Akeda, for although Hashem performed a miracle, this was done knowingly based on the command of Hashem. Similarly, the Kohen Gadol would not need to recite the "Ha'Gomel" blessing upon miraculously emerging unscathed from the Holy of Holies because the only reason he had entered there in the first place was because of the command of Hashem, King of the universe, to do so in order to obtain forgiveness for the Jewish nation.

Hagaon Harav Eliezer Nachum disagrees with the position of Hagaon Harav Yitzchak Zerachya Azoulai and writes that in his opinion, the Kohen Gadol would indeed recite the "Ha'Gomel" blessing upon emerging from the Holy of Holies unharmed since he was in fact saved from harm, although he entered there knowingly. It would seem that our issue is contingent upon the aforementioned dispute among the Poskim, i.e. according to Hagaon Harav Yitzchak Zerachya Azoulai, since one caused himself to be stricken with this illness, one would not recite the "Ha'Gomel" blessing, whereas according to Hagaon Harav Eliezer Nachum, one would indeed be obligated to recite the "Ha'Gomel" blessing.

What's duration of travel time to obligate you in Hagomel? What type of travel?

הלכות ברכות הודאות סימן ריט	באר הגולה
<p>לאחר (ט) (כ) שלשה ימים: ז' באשכנז וצרפת אין מברכין בשחולכין מעיר לעיר, (כא) שלא חיבו אֶלָּא בהולכי מדברות דשכיחי בה חיות רעות ולסטים; ויבספרד (כב) נוהגים לברך, מפני שקל הדרכים בחזקת סכנה. (כג) יומיהו, בפתחות מפרסה אינו מברך, ואם הוא מקום מחזק בסכנה ביותר, אפילו בפתחות מפרסה: ט' הני ארבעה לאו דוקא, דהוא הדין למי שנעשה לו נס, כגון שנפל</p>	<p>ט טור י' שם כ' לרעה הפחותה חיים בשם הרמב"ן סנה דריוחין פיה ל טור כ' הרמב"ן והר"א ג' שם לרעה פני' ט טור כ"ט הרמב"ם</p>

The Ashkenaz and French only say a beracha if traveling through desert. If one is going from city to city, not obligated in Hagomel, since deserts are wild animals. The Sefarad have the custom to say beracha even traveling from city to city, since all roads have danger.

We have established that according to the Sephardic custom, one who travels from city to city more than the distance of a "Parsa", one must recite the "Ha'Gomel" blessing upon arriving at one's destination. Less than a Parsa, one should not say beracha.

שיעור פרסה, כמה הוא?

שיעור פרסה, הוא כארבעה קילומטר דרך. וזמן ההליכה ברגל של שיעור פרסה, הוא שבעים ושתים דקות. ועתה עלינו לברר, כיצד יש לשער את שיעור ה"פרסה" שעליו יש לברך ברכת הגומל. האם הוא שיעור פרסה קבוע, כלומר, ארבעה קילומטר, ואין חילוק אם הולך אותו ברגל או בנסיעה ברכב, שלעולם כל שעברו עליו ארבעה קילומטרים של דרך, עליו לברך הגומל. או שמא, שיעור זה הוא מצד "זמן" השהייה בדרך, שהליכה בשיעור "פרסה" לוקחת כשבעים ושתים דקות, ואם כן אדם הנוסע במכונית, לא יברך ברכת הגומל אלא אם ישהה בנסיעה מחוץ לעיר שיעור זמן של שבעים ושתים דקות.

ולהלכה העלה מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל (עמוד שסד), כי יש למדוד את שיעור הדרך על פי משך זמן ההליכה או הנסיעה, שאם הוא הולך ברגל מעיר לעיר, ושוהה בהליכתו שיעור זמן של שבעים ושתים דקות, עליו לברך הגומל בחזרתו, וכן אם הוא נוסע ברכב או טס במטוס, ושוהה בנסיעתו שבעים ושתים דקות, עליו לברך בחזרתו ברכת הגומל, אבל אם אינו נוסע במכונית אלא זמן מועט, אף על פי שעובר בדרכו יותר מארבעה קילומטר, לא יברך.

צירוף ההליכה והחזרה

גם אם אין בין שתי הערים מרחק דרך של שבעים ושתים דקות, אבל בצירוף ההליכה

והחזרה יש שיעור כזה, מצטרפות ההליכה והחזרה לענין זה, ועליו לברך הגומל, ובתנאי שיהיו הנסיעה והחזרה ביום אחד. (ויום אחד לענין זה, הכוונה אפילו אם יצא לעיר בבוקר, וחזר לביתו בלילה. חזון עובדיה עמ' שסה).

אדם הנוסע כל יום לעיר אחרת

אדם הרגיל לנסוע בכל יום ויום ללמודיו או לעבודתו מחוץ לעיר, אין לו לברך הגומל בכל יום, אלא ביום השבת בלבד.

תפלת הדרך

כבר ביארנו שכל דברינו אמורים לפי מנהג הספרדים ההולכים אחר הוראות מרן השלחן ערוך, אבל האשכנזים, גם בארץ ישראל, אינם נוהגים לברך הגומל אלא כשנוסעים ממדינה למדינה ממש, כגון על ידי טיסה לארץ אחרת וכדומה. אבל לענין תפילת הדרך, אין חילוק בין מנהג הספרדים למנהג האשכנזים, שכל שיש בדרך שיעור של שבעים ושתים דקות נסיעה (או הליכה) בין שתי הערים, יש לומר תפילת הדרך בשם ומלכות. (דהיינו בהזכרת שם ה').

ולסיכום: שיעור "פרסה", הוא שיעור נסיעה או הליכה של שבעים ושתים דקות. ומי שיוצא לעיר אחרת, ושוהה בנסיעה שבעים ושתים דקות, אפילו ששוהה כן רק בצירוף זמן ההליכה והחזרה, עליו לומר בנסיעתו תפלת הדרך בשם ומלכות. ולמנהג הספרדים, עליו לברך גם ברכת הגומל בפני עשרה בני אדם. וכפי שביארנו.

What is the Distance of a "Parsa"?

A "Parsa" is a unit of distance amounting to approximately four kilometers (or 2.5 miles). The time it takes to walk the distance of a "Parsa" by foot is seventy-two minutes. We must now discuss how to determine the distance of a "Parsa" for which one must recite the "Ha'Gomel" blessing. Is this "Parsa" determined by a set four kilometers such that there is no difference between the method of transportation, i.e. whether one is walking or traveling by car, once one has passed four kilometers of traveling, one must recite this blessing or does this amount of distance refer to the amount of time it takes to walk a distance of a "Parsa" which is seventy-two minutes such that one traveling by car should not recite the "Ha'Gomel" blessing unless one was in transit for seventy-two minutes after leaving the original city limits?

Halachically speaking, Maran Rabbeinu Ovadia Yosef zt”l rules (in his Chazon Ovadia-Berachot, page 364) that this amount of distance should be determined based on one’s current method of traveling, i.e. if one is traveling by foot from city to city and this journey by foot takes one seventy-two minutes or more, one must recite the “Ha’Gomel” blessing when arriving at one’s destination. Similarly, if one is traveling by car or plane and the transit time spans more than seventy-two minutes, one must recite the “Ha’Gomel” blessing upon arriving. However, if one drives in one’s car for only a short time, although distance-wise one has traveled more than four kilometers, one should not recite the “Ha’Gomel” blessing.

Combining the Travel Times To and From One’s Destination

Even if the distance between the two cities is less than seventy-two minutes, however, the combined travel time of both back and forth is a distance of seventy-two minutes, the travel to and from can be combined in this situation to necessitate the “Ha’Gomel” blessing, provided that one is travelling back and forth on the same day (the definition of “on the same day” regarding this Halacha is even if one travels to another city in the morning and returns home at night; see Chazon Ovadia-ibid page 365).

One Who Travels From City to City Every Day

One who travels outside of the city on a daily basis to one’s place of study or work should recite the “Ha’Gomel” blessing only once a week, on Shabbat.

Tefillat Ha’Derech (The Traveler’s Prayer)

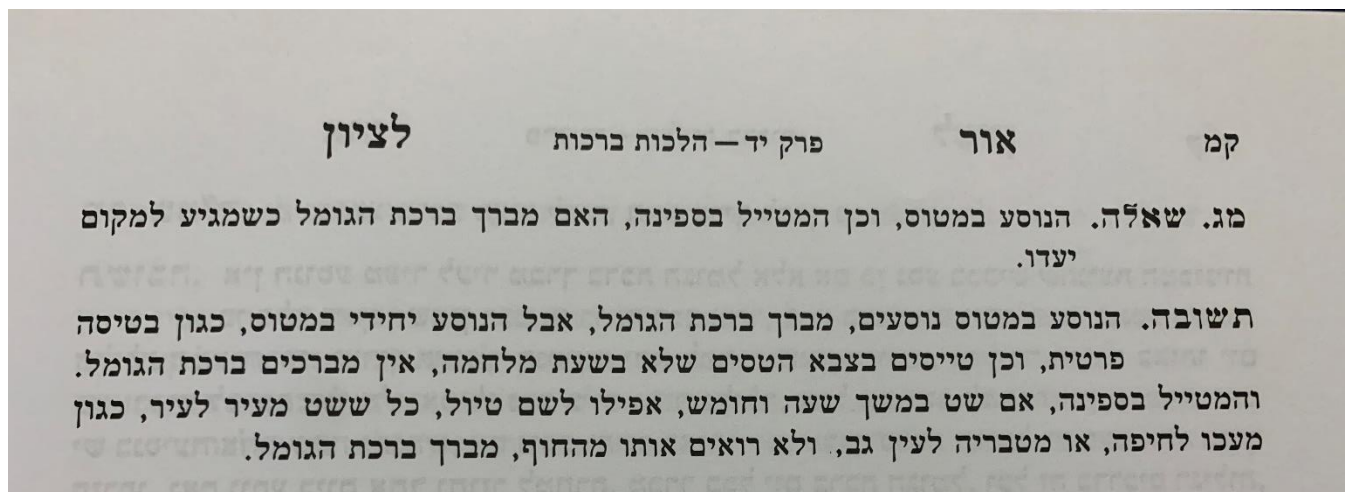
We have already explained that all this only applies to Sephardic Jews who have accepted the rulings of Maran Ha’Shulchan Aruch. Ashkenazim (even in Israel), on the other hand, customarily only recite the “Ha’Gomel” blessing for international travel, such as one taking a flight to a different country. However, regarding Tefillat Ha’Derech, there is no distinction between Sephardim and Ashkenazim, for as long as there are seventy-two minutes of travel time (or walking time) between the two cities, one must recite Tefillat Ha’Derech along with Hashem’s name.

Summary: The distance of a “Parsa” refers to a travel or walking time of seventy-minutes. If one departs to a different city and is in transit for seventy-two minutes or more, even if the seventy-two-minute transit time is a combination of the commute to the other city as well as the trip back home (as long as one travels back and forth on the same day), one must recite Tefillat Ha’Derech along with Hashem’s name. Additionally, according to the Sephardic custom, one must likewise recite the “Ha’Gomel” blessing before ten men, as we have established.

ואף בזמנינו שהאוניות גדולות מאד ונוסעים על ידי מנוע של אש ואין סכנה מצויה כל כך אעפ"כ העולה ממנה צריך לברך הגומל כי מסתבר שתקנת חכמים במנין תקנו וכל דבר שבמנין אפילו בטל הטעם אין הדין בטל

Halacha requires reciting Birkat Ha'gomel after taking a flight of 72 minutes or longer. One might have thought that the requirement of Birkat Ha'gomel does not apply to a situation of air travel, since the Beracha was originally instituted to be recited after traveling through dangerous areas such as deserts, where one is exposed to thieves and animals. The Beracha was established to thank God for protecting us from these dangers, and not from accidents. The risks of animals and criminals do not arise when one flies in an airplane, and thus one might have assumed that Birkat Ha'gomel is not recited after a flight. However, the general consensus among the Halachic authorities is that we do not draw such a distinction, and that the Beracha should be recited after a flight of 72 minutes or longer. This is the ruling of Rav Moshe Feinstein (Russia-New York, 1895-1986), in his Iggerot Moshe (Orah Haim 59), and of Hacham Ovadia Yosef, in his Yabia Omer (vol. 1, Orah Haim 14).

It makes no difference whether the flight was above the sea or dry land, or whether it was over an uninhabited wilderness or cities. In all cases, one recites Birkat Ha'gomel after landing in his destination.

Hacham Ben Sion Abba Shaul (Israel, 1923-1998), in his responsa (vol. 2, 14:43), draws a distinction in this regard between commercial jets and private planes. In a commercial airliner, many passengers fly together, and they do not know one another, and there is thus the risk of being harmed by another person during travel. In cases of a chartered jet or helicopter, by contrast, or in an army jet, where all the travelers know one another or are members of the same unit or army, there is no such risk. Therefore, according to Hacham Ben Sion, one recites Birkat Ha'gomel after flying in a commercial jet, but not after flying in a private jet or after a soldier flies in an army jet or helicopter.

הליכות

פרק עשרים ושלושה

שלמה

ה. על נסיעה במוסדות מברכים הגומל¹⁵, כי המיסה יש בה סכנה¹⁶. והמנהג לברך אף אם לא עברו מעל הים¹⁷.
דבר הלכה

ד. ואף הנוסע ליום אחד בלבד, מברך הגומל בהגיעו למחוז חפצו, ואחר כך נשוכו יברך שנית¹⁷, אבל בחניית ביניים לשעות ספורות לא יברך. ואם החנייה היא למשך הלילה וימשך בנסיעתו רק למחרת, יש להסמפק אם צריך לברך¹⁸.

ארחות הלכה

פ"ג הע' י"ג וכתבי תלמידים. 15. תש"ו כ"י. 16. רשימות. ומדאי טעמא לא היה ניתא ליה לרבנו כלל נסיעה במוסדות בטי' הימים שמריח אב עד ת"ב, ואע"פ שבזמננו נסיעות אלו הם מעשים שבכל יום, מימ' הואיל ומברכין על כך הגומל, אין לאדם להכניס עצמו לספק סכנה בימים הללו (אולם לחלמיר שהוצרך לצאת לחו"ל ולא הי' יכול לאחר נסיעתו עד אחר ת"ב, התיר שיסע בריח ולא קדם לכן, מפני ביטול סדרי לימודו בשיבה). ומי'מ לבוא לארצ"ק התיר, ואפילו ביום תשעה באב עצמו. 17. רשימות. 18. כתבי תלמידים. 19. שם. 20. מחנכת הסכמה לס' פרי ציון.

Other authorities, however, including Hacham Ovadia Yosef, as well as Rav Shelomo Zalman Auerbach (Israel, 1910-1995) as cited in Halichot Shelomo (Hilchot Tefila, 23:5), do not draw this distinction. The accepted Halacha, then, as Rav Shemuel Pinhasi (contemporary) writes in his Kuntras Ve'chol Ha'haim (p. 34) is that in any situation of a flight that lasted 72 or longer, one must recite Birkat Ha'gamel after landing.

Summary: One recites Birkat Ha'gamel after traveling in an airplane for 72 minutes or longer, in all situations.

Traveling by car:

אור	הל' ב - פרק יד - הלכות ברכות	לציון
מב. שאלה. מי שנסע ברכב מעיר לעיר, האם צריך לברך ברכת הגומל.		
תשובה. אין הנוסע מעיר לעיר מברך ברכת הגומל אלא אם כן נסע בכביש שתנועת המכוניות בו דלה באופן שאין רכב זה רואה רכב אחר, כגון בכבישים גידחים, או שנסע בשעות הלילה המאוחרות. וצריך שמשך הנסיעה יהא לפחות שעה וחומש, והליכה וחזרה באותו יום מצטרפים לברכת הגומל, ואפילו נסע ביום וחזר בלילה, אבל אם חזר למחרת אין מצטרף. ואם יש בנסיעה אחת שעה וחומש, אם נוסע וחוזר באותו יום, מברך ברכת הגומל רק פעם אחת בסוף חזרתו, ואם נוסע ביום אחד וחוזר למחרת, מברך בכל יום ברכת הגומל. וכל זה בדרכים רגילות, אבל הנוסע בדרכים מסוכנות, כגון הנוסע לחברון או בכביש הבקעה וכדומה, שיש חשש סכנה לעובר שם, מברך בכל אופן, אפילו מצויים באותו כביש הרכה כלי רכב, ואפילו נסע פחות מפרסה.		

How soon after escaping the dangerous situation must one recite Birkat Ha'gamel?

מִרְן־ אם אחר יש לו תשלומין לברך כל זמן שירצה ונכון שלא לאחר שלשה ימים

דשלשה ימים קרוי בא מן הדרך ואפילו יצטרך בשביל זה לברך שלא בספר תורה אף על פי כן לא
יֵאָחַר שלשה ימים כגון אם יצא ביום שני לאחר שכבר קראו יברך בעשרה בלא ספר תורה ואל ימתין
עד יום חמישי

The Shulchan Aruch writes (219:6) that Halacha imposes no time limit on the recitation of Birkat Ha'gamel; in principle, even several weeks or months later, a person can and should still recite this Beracha. Nevertheless, he advises that one preferably recite the Beracha within three days of the given event, as some authorities held that one cannot recite Birkat Ha'gamel after three days have passed since escaping the dangerous situation.

This ruling of the Shulchan Aruch yields an interesting application in a case where a person returns from a trip or recovers from an illness on Monday but is not able to be present in the synagogue for that day's Torah reading. Customarily, one who must recite Birkat Ha'gamel does so in the framework of Torah reading, when the requisite presence of a Minyan is assured. If, however, one returns from a dangerous condition on Monday, then he will have to wait three days – until Thursday – before reciting Birkat Ha'gamel. The work "Kenesset Ha'gedola" in siman 219, ruled that in such a case, the person should not wait until Thursday, and should instead assemble a Minyan on Monday, Tuesday or Wednesday for the recitation of the Beracha. Since the Shulchan Aruch urges reciting the Beracha within three days of the given event, it is preferable not to wait until the next available Torah reading if this would require reciting the Beracha three days after returning from the trip of recovering from illness. (See Magen Avraham, ibid s"v 6.)

Summary: A person who took ill and was bedridden for even a single day – such as a flu, fever or bad cold – must recite Birkat Ha'gamel upon recovering from his illness. When one is required to recite Birkat Ha'gamel, he should endeavor to do so within three days of his escaping the given situation, even if he cannot be present at a Torah reading until three days later. Nevertheless, if a person did not recite the Beracha within three days, he may recite it later, and there is no time limit on this obligation.

Ladies/Childbirth:

נשים, אף הן חייבות בברכת הגומל, שהרי דבר פשוט הוא שאין שום חילוק בין אנשים לנשים, שהכל חייבים להודות לה' על הטוב אשר גמלם. וכן פסק גם הגאון רבי משה פיינשטיין, ועוד.

וכתב הרב בעל כנסת הגדולה, (הוא הגאון רבינו חיים בנבינשתי, תלמיד מהרימ"ט, מגדולי האחרונים לפני כארבע מאות שנה), תמה אני על מנהג העולם שנהגו שאין נשים מברכות ברכת הגומל. ויראה לי, שמנהג בטעות הוא, שכיון שברכת הודאה היא זו, מי פטר את הנשים מברכה זו, ואף שצריך לברך בפני עשרה (כמו שביארנו), (ואין כבודה של אשה לעמוד בפני עשרה אנשים, שכל כבודה בת מלך פנימה, אין טענה זו פוטרת את הנשים מברכה שנתחייבו בה. ועוד שהרי אפשר לאשה שתעמוד בעזרת הנשים ותברך הגומל וישמעו האנשים שבבית הכנסת שלהם.

ועל פי זה כתבו כמה פוסקים, שהמנהג הנכון הוא שתלך האשה לבית הכנסת ותבקש על ידי בעלה או שלוחה, להודיע לגבאי בית הכנסת שיאפשרו לה לברך ברכת הגומל בזמן העליה לתורה, ועונים הקהל לברכתה. אך שלא בפני עשרה, כתב מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל, שמכיון שלדעת מרן השלחן ערוך אין לברך ברכת הגומל אלא בפני עשרה מישראל, אין לברך אלא בפני עשרה, וכאמור. היולדת, אחר שבעה ימים ללידתה, הרי היא ככל חולה שנתרפא שחייב בברכת הגומל, ועל כן כל יולדת צריכה שתברך ברכה זו בפני עשרה מישראל. ורשאית לברך בביתה כאשר יש שם עשרה אנשים, או אם נולד לה בן, תוכל לברך בזמן סעודת ברית המילה, וכן אם נולדה לה בת ועשו לכבודה "זבד הבת" וכדומה, תברך שם, ויענו כל הקהל לברכתה. (ואין לאשה למנוע עצמה מלברך ומלהתפלל ומלקיים את המצוות שלא בזמן טהרתה).

דנו הפוסקים אם יש לברך ברכת הגומל בלילה, כי יש אומרים שכיון שהמנהג לברך אחר קריאת התורה, אף לנשים אין לברך בלילה אלא ביום. ומרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל כתב, כי המנהג פשוט אצלינו שנשים מברכות ברכת הגומל בליל ברית יצחק (לילה שקודם המילה), שעורכים מסיבה קטנה בבית היולדת לעשרה מישראל המקורבים למשפחה, והאשה נצבת לפנייהם ומברכת ברכת הגומל. לפיכך במקום צורך, יש להקל לברך ברכת הגומל אף בלילה.

Women are also obligated to recite the *“Ha’Gomel”* blessing, for surely there is no distinction between men and women regarding one’s obligation to thank Hashem for the goodness He has bestowed upon him/her. Hagaon Harav Moshe Feinstein, among others, rules accordingly.

The author of the Keneset Ha’Gedola (Hagaon Rabbeinu Chaim Benbinishti, student of Rabbeinu Yosef of Tarani, one of the greatest Acharonim who lived approximately 400 years ago) writes that he is astounded about the custom that women do not recite the *“Ha’Gomel”* blessing. He writes that in his opinion, this is a mistaken custom, for since this a blessing of thanksgiving, who has exempted women from reciting it? Although this blessing must be recited in the presence of ten men ([as we have explained in a previous Halacha](#)) and it is not respectful for a woman to stand in front of ten men for “the glory of a king’s daughter is within,” nevertheless, this is not enough of a reason to exempt women from a blessing that they are obligated to recite. This is especially true since a woman can recite the *“Ha’Gomel”* blessing while standing in the women’s section of the synagogue and the men praying in the main sanctuary will be able to hear her.

Based on this, several Poskim write that it is customary for the woman to go to the synagogue and she should ask her husband or someone else to notify the Gabbai that she would like to recite the *“Ha’Gomel”* blessing during the reading of the weekly Torah portion at which point the congregation will answer “Amen” to her blessing. However, if ten men are not present, Maran Rabbeinu Ovadia Yosef *zt”l* writes that since according to Maran Ha’Shulchan Aruch who rules that one must only recite this blessing in front of ten men, the woman should not recite the *“Ha’Gomel”* blessing. Seven days after a woman gives birth, she is considered to like any other ill person who has recovered and she must recite the *“Ha’Gomel”* blessing in front of ten Jewish men. A woman who has given birth may recite this blessing in her home when there are ten men present. Similarly, if she has given birth to a baby boy, she may recite the *“Ha’Gomel”* blessing

during the festive meal following the *Berit Milah* or during the festive meal following the birth of a baby girl; all those in attendance should answer “Amen” to her blessing. (A woman should not abstain from reciting blessings, praying, and performing Mitzvot just because she is still impure).

The Poskim discuss whether the “*Ha’Gomel*” blessing should be recited at night as there are those that say that this blessing is customarily recited after the reading of the Torah; therefore, even women should only recite this blessing during the day and not during the night. Maran Rabbeinu Ovadia Yosef *zt”l* writes that the accepted custom is that women do in fact recite the “*Ha’Gomel*” blessing on the eve of the *Berit Yitzchak* (the night preceding the *Berit Milah*) when a small gathering is held in the home of the woman who has given birth for ten (male) friends and relatives of the family, at which point the woman stands in front of them and recites the “*Ha’Gomel*” blessing. Thus, when necessary, the “*Ha’Gomel*” blessing can be recited at night as well.

Other ideas: Although some have claimed that Birkat Ha'gomel may be recited in the presence of ten women, and does not require specifically a Minyan, Halacha follows the view that the recitation of this Beracha indeed requires the presence of ten men.

The Beit Yosef (commentary to the Tur by Rabbi Yosef Karo, author of the Shulchan Aruch) cites a view that a husband can recite Birkat Ha'gomel in his wife's stead after childbirth. This opinion, however, is not accepted as the final Halacha, and therefore the wife must personally come to the synagogue to recite Birkat Ha'gomel. It has also been claimed by some that the process of pregnancy and childbirth, unlike other illnesses, is a natural condition that occurs very frequently, and hence does not require the recitation of Birkat Ha'gomel. This opinion, too, was rejected by the Halachic authorities. The Chesed La'alafim (work of Halacha by Rabbi Eliezer Papo, Bulgaria, 1785-1828) and Kaf Ha'chayim (by Rabbi Chayim Palachi, Turkey, 1788-1868), among others, explicitly rule that a woman must recite Birkat Ha'gomel after recovering from childbirth to express her gratitude to the Almighty for helping her recover. The Kaf Ha'chayim held that this Beracha should be recited no earlier than seven days after the birth, at which point the woman generally has recovered from labor. Chacham Ovadia Yosef, in his work Yechaveh Da'at, follows this ruling and requires that a woman recite Birkat Ha'gomel seven days after childbirth if she feels healthy.

Can someone say the beracha for someone else?

מרן סעיף ד

אם ברך אחר ואמר ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר גמלך כל טוב וענה אמן יצא וכן אם אמר בריך רחמנה מלכא דעלמא דיהבא לן וענה אמן יצא

ואין זה ברכה לבטלה מן המברך אף על פי שלא נתחייב בברכה בו הואיל ואינו מברך רק דרך שבח והודאה על טובת חבירו ששמח בה

מרן סעיף ה

אם ברך אחד הגומל לעצמו ונתכוין להוציא את חבירו ושמע חבירו וכן לצאת יצא אפילו בלא ענית אמן כיון שמברך גם כן חייב יצא אחר בלא ענית אמן

The Shulhan Aruch (Orah Haim 219:4) rules that if a person is obligated to recite Birkat Ha'gamel, but instead of reciting it himself, he hears somebody else recite the Beracha for him, and he then answers "Amen," he fulfills his obligation. In such a case, the Shulhan Aruch writes, the one reciting the Beracha should modify the text of the Beracha, and recite "She'gemalcha" instead of "She'gemalani," since he recites the Beracha for somebody else, and not for himself. The Rama (Rabbi Moshe Isserles of Cracow, 1525-1572), in his glosses to the Shulhan Aruch, explains that this recitation is not considered a "Beracha Le'batala" (Beracha recited in vain), because the one reciting the Beracha rejoices over the fact that his fellow was saved. He expresses joy and praise to God for rescuing his fellow from a dangerous situation, and thus this Beracha is perfectly valid.

The Mishna Berura (commentary by Rav Yisrael Meir Kagan of Radin, 1839-1933) notes that a common application of this rule is a husband's recitation of the Beracha on his wife's behalf. If a woman must recite Birkat Ha'gamel, but she cannot attend the synagogue or she does not know how to recite the Beracha, then her husband can recite the Beracha on her behalf. If she is present when he recites the Beracha, then he recites the text of "She'gamalech"; if she is not present, such as if the husband recites the Beracha in the synagogue and she is home, then he recites "She'gamal Le'ishti."

The Mishna Berura then proceeds to qualify this ruling of the Shulhan Aruch, asserting that it allows reciting the Beracha only on behalf of one's family member or close friend. In such cases, one indeed feels genuine joy over the person's safe emergence from danger, and he may therefore recite the Beracha on that person's behalf. When other people are rescued from danger, one does not necessarily experience feelings of joy and gratitude, and he therefore cannot recite the Beracha on their behalf. The Mishna Berura concludes that because of this significant restriction, one should not recite Birkat Ha'gamel for another person, except for one's father or Rabbi, as in such cases he indeed experiences immense joy. For others, however, one should not recite Birkat Ha'gamel.

Notwithstanding this discussion, Rav Shemuel Pinhasi, in his work Ve'chol Ha'haim (p. 23) observes the common practice not to allow reciting Birkat Ha'gamel on someone else's behalf under any circumstances. Even if the person who must recite the Beracha is one's family member, and even if that person is unable to personally recite the Beracha, he should not recite the Beracha on that person's behalf. Of course, if one is himself obligated to recite the Beracha, then he may have the other individual in mind so he can fulfill the obligation through his recitation. For example, if two people traveled together, after the trip one can recite the Beracha on behalf of both of them. However, if a person had already recited the Beracha, or is not obligated at all in Birkat Ha'gamel, he may not recite it on someone else's behalf. Birkat Ha'gamel differs in this respect from other Mitzvot, where Halacha allows one to recite the required text on behalf of another even if he had already fulfilled his obligation. Since Birkat Ha'gamel is a personal expression of gratitude to the Almighty, only the person who was rescued from danger may recite the Beracha. This is also the ruling of Hacham Ovadia Yosef, in his work Hazon Ovadia – Berachot (p. 355).

Summary: If a person emerged from a dangerous situation and is therefore obligated to recite Birkat Ha'gamel, he must recite the Beracha personally; he may not ask somebody else to recite the Beracha on his behalf. However, if two people are obligated to recite Birkat Ha'gamel, one may recite the Beracha on behalf of both of them.

Sick person:

ובענין מה שכתבנו שחולה שנתרפא צריך לברך הגומל, כתב הרמב"ן בספר תורת האדם, "לענין ברכת הגומל לחולה שנתרפא, לאו דוקא בחולה שיש בו סכנה, אלא כל שעלה למיטה, צריך להודות בברכת הגומל, שכל שעלה למיטה דומה למי שהעלוהו לגרדום לידון, שצריך פרקליטים (סנגורים) גדולים להנצל, וברחמי הקדוש ברוך הוא הזמין לו פרקליטים טובים על ידי מצות ומעשים טובים שעשה". עד כאן.

וכיוצא בזה כתב הרשב"א בתשובה, ועוד מרבותינו הראשונים. ורבינו המאירי הביא את דעת האומרים שאין צריך לברך הגומל אלא חולה שיש בו סכנה, וכתב, ואין אני מודה בכך, אלא כל שעלה למיטה וירד מברך הגומל, שהרי הוא כמי שהעלוהו לגרדום לידון.

ולענין מעשה פסק מרן השלחן ערוך (סימן ריט סעיף ח): על כל חולי צריך לברך הגומל, אפילו אינו חולי של סכנה, אלא כל שעלה למיטה וירד, מפני שדומה כמי שהעלוהו לגרדום. והרמ"א בהגה כתב, ויש אומרים שאינו מברך אלא על חולי שיש בו סכנה כגון מכה של חלל, וכן נוהגים באשכנז. עד כאן. ובאמת שאף למנהג האשכנזים, יש אומרים שעל כל חולי שנאלץ לשכב במטה, צריך לברך הגומל.

והמנהג פשוט אצל הספרדים ובני עדות המזרח לברך הגומל על כל חולי אף על פי שאין בו סכנה, ובלבד שהיה מרותק למטה בחוליו.

Regarding the obligation of one who was sick and then healed to recite the “Ha’Gomel” blessing, the Ramban writes in his Sefer Torat Ha’Adam: “Regarding the “Ha’Gomel” blessing for a sick person who has recovered, this does not apply specifically to a person with a life-threatening illness; rather, as long as one was bedridden, one must praise Hashem with the “Ha’Gomel” blessing, for anyone who has been bedridden is considered to have been seated on the prosecutor’s bench awaiting judgment and needs a great defense in order to be saved. Hashem in His great mercy provided this person with the necessary defense through the Mitzvot and good deeds that he has performed.”

The Rashba and other Rishonim write similarly. The Meiri quotes the opinions that write that only one who recovers from a life-threatening illness recites the “Ha’Gomel” blessing and then writes, “I do not agree with this; rather anyone who was bedridden and then arose [from his illness] must recite the “Ha’Gomel” blessing for he is considered to have been judged on the prosecutor’s bench.”

Halachically speaking, Maran Ha’Shulchan Aruch (Chapter 219, Section 8) rules, as follows: “For any illness, even one which is not life-threatening, one must recite the “Ha’Gomel” blessing, for as long as one was bedridden and since recovered, one is considered to have been seated on the prosecutor’s bench awaiting judgment.” The Rama there notes, however, “Some say that one only recites the “Ha’Gomel” blessing for a life-threatening illness, such as an internal injury, and this is the Ashkenazi custom.” Nevertheless, some say that even according to the Ashkenazi custom, if one’s illness caused one to be confined to bed, one must recite the “Ha’Gomel” blessing. The Taz (siman 219, S”K 5) says that one must be bedridden for at least 3 days to recite HaGomel.

The practice among Sephardim follows the ruling of the Shulchan Aruch, requiring the recitation of Birkat Ha’gomel even upon recovering from a non-life-threatening illness that causes the person to be bedridden for any amount of time. This practice is in accordance with the principle that where there is an established Minhag (custom) concerning the recitation of a Beracha, we follow the accepted custom even if it is subject to some controversy. This is, indeed, the position of many leading authorities, including Rabbi David Abudarham (Spain, 14th century), the Chid”a (Rabbi Chayim Yosef David Azulai, Israel, 1724-1806) in L’David Emet, siman 23 Ot 7, Chacham Bentzion Abba Shaul (Jerusalem, 1924-1998) in Or L’Tzion helek 2:44 page 141, and Chacham Ovadia Yosef in Halichot Olam, Helek 2 Parashat Ekeb.

Therefore, a person who, Heaven forbid, suffered a bad flu, fever, or even a debilitating cold, which kept him bedridden for even a single day, should recite Birkat Ha’gomel upon recovering from his illness.

Question: If one was sick with the Coronavirus but was not in any life-threatening danger and the illness merely caused one to be bedridden, must one recite the “*Ha’Gomel*” blessing?

לכן לענין השאלה, מי שחלה בקורונה בצורה רצינית, עד כדי כך שהיה שוכב במיטה, כאשר יבריא בחוליו, עליו לברך ברכת הגומל בפני עשרה בני אדם מישראל. אבל אם חלה באופן שלא הרגיש כלל בתסמיני המחלה, אינו רשאי לברך ברכת הגומל, כי על ענין כמו זה לא תיקנו רבותינו ברכה. אולם, "טוב להודות לה", ויודה בפיו בפרקי תהלים וכדומה. אך לא בברכה ממש.

Thus, halachically speaking, if one fell ill as a result of COVID-19 to the extent that one became bedridden, when one recovers, one must recite the “*Ha’Gomel*” blessing when one recovers. Nevertheless, even if one tests positive for COVID-19 antibodies but one did not suffer from any of the common symptoms, one may not recite the blessing, for our Sages did not enact the blessing to be recited under such circumstances. Nevertheless, it is appropriate for one to offer thanks to Hashem by reciting several chapters of Tehillim and the like.

חולה קורונה שלא נזהר

שאלה: מי שחלה בקורונה ונפל למשכב, באופן שהוא גרם לעצמו את החולי על ידי חוסר זהירותו, האם כשיבריא צריך לברך ברכת הגומל?

תשובה: בהלכה הקודמת ביארנו, שמי שנחלה בחולי כזה שנאלץ לשכב במיטה, כגון שחלה בשפעת רצינית, או קורונה, כאשר יבריא, עליו לברך ברכת הגומל בפני עשרה אנשים מישראל, וכפי שנתבאר.

ועתה נדון, במי שנחלה מחמת פשיעתו, כגון שהצטופף עם הרבה בני אדם, ובלי מסיכה וכדומה. או שהלך במקום קר מאד בלא מעיל כראוי, ולכן נחלה כל גופו, האם יוכל לברך אחרי שיבריא "ברכת הגומל" או לא.

"הכל בידי שמים חוץ מצנים ופחים"

והנה בגמרא במסכת כתובות (דף ל.) אמרו, "הכל בידי שמים, חוץ מצנים ופחים, שנאמר, צנים ופחים בדרך עקש שומר נפשו ירחק מהם". ופירש רש"י, שכל מיני פורענות הבאים על האדם, גזירה מן השמים הם, חוץ מצנים ופחים, כלומר, קור וחום, שפעמים באים עליו בפשיעתו.

ואם כן, מכיון שהאיש הזה פשע ומחוסר זהירותו לקה בשפעת או בקורונה, לכאורה אין מן הראוי שיברך הגומל, שהרי הברכה תהיה לו למזכרת עון על מה שחטא בכל שלא נזהר כראוי לשמור על בריאותו.

Question: If one becomes ill with the Coronavirus due to one's own negligence to the extent that one becomes bedridden, must this individual recite the "*Ha'Gomel*" blessing upon recovering?

Answer: In the [previous Halacha](#) we have explained that one who becomes ill to the point where he becomes confined to bed, as is the case with a serious flu and the like, when one recovers, one must recite the "*Ha'Gomel*" blessing in front of ten Jewish men.

We will now discuss a situation where one became sick due to one's own negligence, such as walking around in a very cold place without proper outerwear, and as a result, one's entire body becomes unwell. Will such an individual indeed recite the "*Ha'Gomel*" blessing upon recovering or not?

"Everything is in the Hands of Heaven Besides for Cold and Heat"

The Gemara in Masechet Ketubot (30a) tells us, "Everything is in the hands of Heaven besides for [illnesses related to] cold and heat as the verse says, 'Cold and heat are in the path of the stubborn one, one who guards his soul will distance himself from them.'" Rashi there explains that all illnesses are decreed in Heaven besides for illnesses related to cold and heat which can sometimes befall a person due to his own negligence.

Thus, since this person was careless and as a result, contracted the flu, it would seem that he should not recite the "*Ha'Gomel*" blessing upon recovering, for this will serve as a reminder of his sin of not adequately guarding his health.

הרפואה תמיד באה מאת ה'

אמנם, בשאלתינו ממש דן הגאון רבי אברהם מיוחס בשו"ת שדה הארץ, האם צריך לברך הגומל על מי שחלה בצנים פחים, ובתוך דבריו כתב, "ואף על פי ששמעתי בשם הרב המובהק רבי יהודה הכהן ז"ל, שאמר, שבחולי כזה שבא על ידי האדם עצמו אינו צריך לברך הגומל, מכל מקום מכיון שאין ספק שהסרת החולי אינה אלא על ידי הקדוש ברוך הוא, שאין רפואת החולי על ידי בשר ודם, אלא השי"ת שולח דברו הטוב וירפאהו, בודאי שצריך לברך הגומל, ולהודות לה' אשר גזר אומר לרפאותו מחוליו, ומה איכפת לנו שהחולי בא על ידי פשיעתו. וסיים, וכן מנהג העולם לברך ברכת הגומל על מחלת הקדחת של צנים ופחים, לאחר שעבר החולי מכל וכל ונתרפא לגמרי. הרי מבואר בפירוש שגם אם נפל למשכב באשמתו על ידי חוסר זהירותו מהקור והחום, כשיתרפא צריך לברך הגומל.

מי שניסה להתאבד

וגדולה מזו כתב הגאון רבי חיים פלאג'י בשו"ת לב חיים, אודות מי שניסה לאבד עצמו לדעת, על ידי שתיית רעל מסוכן, ועל ידי טיפול רפואי נמרץ שב לאיתנו ועמד על בוריו, האם יברך הגומל, והשיב, שנראה פשוט שחייב לברך הגומל, שאף על פי שסתם חולה שנתרפא שמברך, היינו כשהחולי בא לו בעל כרחו, שלא היה רצונו בכך, ומן השמים גזרו עליו, וכשקם מחוליו צריך להודות לה' בברכת הגומל, אבל בנדון זה הוא עצמו הביא את עצמו לחולי מסוכן זה, מכל מקום נראה שאין חילוק בזה, שעיקר תקנת הברכה אינה אלא על הרפואה, שמן השמים חסו עליו ורפאוהו, ולכן אין כל הבדל בין סתם חולה שנתרפא לזה שניסה לאבד עצמו לדעת, כולם צריכים לברך הגומל.

ולכן לסיכום: מי שחלה מחמת חוסר זהירותו, והבריא, צריך לברך הגומל, כי הרפואה היא ביד ה', ללא קשר לסיבת המחלה. וכמבואר בשו"ת יחווה דעת (ח"ד סימן יד).

Healing Always Comes Directly from Hashem

Nevertheless, our question is addressed directly by Hagaon Harav Avraham Meyuchas in his Responsa Sedei Ha'aretz, whether or not one who fell ill due to heat or cold needs to recite the "Ha'Gomel" blessing. Within his response he writes, "Even though I have heard in the name of the great scholar Harav Yehuda HaKohen zt"l that for a sickness that befalls a person due to his own carelessness one does not recite the "Ha'Gomel" blessing, since the cure for this ailment surely only comes from Hashem, for only Hashem can heal one's illnesses and not men of flesh and blood, surely one must recite the "Ha'Gomel" blessing to thank Hashem who decreed that his sickness should be healed, for what does it matter that this illness came as a result of his own negligence?" He concludes by saying, "This is the prevalent custom that one recites the "Ha'Gomel" blessing upon recovering completely from a fever due to heat or cold." We see clearly that even a person who is confined to bed because of a sickness that befell him due to his own negligence regarding heat and cold must recite the "Ha'Gomel" blessing.

Attempted Suicide

Hagaon Harav Chaim Palagi probes in his Responsa Lev Chaim regarding someone who tried to commit suicide by drinking a poisonous substance and with the help of emergency medical attention, his life was saved and he recovered, whether or not this person should recite the "Ha'Gomel" blessing. He answers that it is quite simple that he must recite the "Ha'Gomel" blessing, for even though the usual case of a sick person who recovers involves a sickness that befell one against his will as decreed by Heaven and when one recovers, one must offer thanks to Hashem by reciting the "Ha'Gomel" blessing, here, although this individual brought this danger upon himself, nevertheless, it makes no difference, for the main enactment (to recite the "Ha'Gomel" blessing) is because of the fact that Hashem had mercy on him and sent him a full recovery. Therefore, there is no distinction between a regular person who was ill and then recovered and someone who recovers from attempted suicide in that they must both recite the "Ha'Gomel" blessing.

Summary: One who falls ill as a result of one's own negligence and later recovers must recite the "Ha'Gomel" blessing, for the power of healing is solely in the hands of Hashem, regardless of the cause of the illness. Maran zt"l rules accordingly in his Responsa Yechave Da'at (Volume 4, Chapter 14).

בן איש חי

כל חבוש חייב לברך ביציאתו הן חבוש על עסקי נפשות הן על עסקי ממון ואפילו היה חבוש על פרעון המס וכן אפילו חבוש בעבור ממון שהוא לאל ידו לפרוע ורק מורד באלמות או חושב בעבור חבישתו יתפשרו עמו כל אלה בכלל חבוש הן ולא פלוג רבנן

גר"ח פלאג"י חילק בין מכניס בבית הסוהר של כבוד עבור חוב אין לברך אבל כשמכניסים אותו למקום בזוי ורע אפילו על עסקי ממון חייב לברך מצד סכנת הגוף במקום ההוא

אמנם כל כף החיים דחייב לברך כיון כשהיה בבית הסוהר לא היה מושל בנפשו ועתה יצא מאותו מצב נראה שאין לחלק ואפילו של כבוד חייב לברך

חזון עובדיה

מי שנדון במשפט לעובדות שירות שעליו להתייצב בכל יום במשטרה כדי לשגרר לעבודה אינו מברך הגומל בשחרורו

מי שהוגש נגדו כתב אישום על ידי הפרקליטות ושחרר בערבות אינו מברך הגומל שראינו פעמים רבות שאחר שהוגש כתב אישום יצא זכאי בבית המשפט